

В ухвалі про тимчасовий доступ до речей і документів зазначається: 1) прізвище, ім'я та по батькові особи, якій надається право тимчасового доступу до речей і документів; 2) дата постановлення ухвали; 3) положення закону, на підставі якого постановлено ухвалу; 4) прізвище, ім'я та по батькові фізичної особи або найменування юридичної особи, які мають надати тимчасовий доступ до речей і документів; 5) назва, опис, інші відомості, які дають можливість визначити речі і документи, до яких повинен бути наданий тимчасовий доступ; 6) розпорядження надати (забезпечити) тимчасовий доступ до речей і документів зазначеній в ухвалі особі та надати їй можливість вилучити зазначені речі і документи, якщо відповідне рішення було прийнято слідчим суддею, судом; 7) строк дії ухвали, який не може перевищувати одного місяця з дня постановлення ухвали; 8) положення закону, які передбачають наслідки невиконання ухвали слідчого судді, суду.

Виконання ухвали слідчого судді, суду про тимчасовий доступ до речей і документів:

1. Зазначена в ухвалі слідчого судді, суду особа зобов'язана пред'явити особі, яка зазначена в ухвалі як володільець речей і документів, оригінал ухвали про тимчасовий доступ до речей і документів та вручити її копію.

2. Особа, яка зазначена в ухвалі слідчого судді, суду про тимчасовий доступ до речей і документів як володільець речей або документів, зобов'язана надати тимчасовий доступ до зазначених в ухвалі речей і документів особі, зазначеній у відповідній ухвалі слідчого судді, суду.

3. Особа, яка пред'являє ухвалу про тимчасовий доступ до речей і документів, зобов'язана залишити володільцю речей і документів опис речей і документів, які були вилучені на виконання ухвали слідчого судді, суду.

4. На вимогу володільця особою, яка пред'являє ухвалу про тимчасовий доступ до речей і документів, має бути залишено копію вилучених документів. Копії вилучених документів виготовляються з використанням копіювальної техніки, електронних засобів володільця (за його згодою) або копіювальної техніки, електронних засобів особи, яка пред'являє ухвалу про тимчасовий доступ до речей і документів.

5. У разі невиконання ухвали про тимчасовий доступ до речей і документів слідчий суддя, суд за клопотанням сторони кримінального провадження, якій надано право на доступ до речей і документів на підставі ухвали, має право постановити ухвалу про дозвіл на проведення обшуку з метою відшукування та вилучення зазначених речей і документів. У разі якщо дозвіл на проведення обшуку надано за клопотанням сторони захисту, слідчий суддя, суд доручає забезпечення його проведення слідчому, прокурору або органу внутрішніх справ за місцем проведення цих дій. Проведення обшуку здійснюється за участю особи, за клопотанням якої надано дозвіл на його проведення.

Обшук у кримінальному процесі

Дубівка І.В., слухач магістратури ННШФПСКМ НАВС *Науковий керівник*: кандидат юридичних наук, доцент *Хахуцзяк О.Ю.*

Міжнародно-правові акти у сфері прав людини проголошують серед основоположних прав людини право на житло та його недоторканість. Так, у ст.12 Загальної декларації прав людини зазначається, що: «Ніхто не може зазнавати безпідставного втручання у його особисте та сімейне життя, безпідставного посягання на недоторканість його житла, таємницю його

кореспонденції». Крім того, аналогічні права проголошені і в Міжнародному пакті про громадянські і політичні права (ст. 17) та в Європейській конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (ст. 8). Щодо національного законодавства, то варто зазначити, що Конституція України також гарантує недоторканість житла (ст. 30). Згідно положень цієї норми забороняється проникнення в житло чи до іншого володіння особи, проведення в них огляду чи обшуку інакше як за вмотивованим рішенням суду. Порушення недоторканності житла чи іншого володіння громадян тягне кримінальну відповідальність за ст. 162 КК України.

Кримінально-процесуальний закон регулює процесуальну сторону проведення такої слідчої (розшукової) дії як обшук. Розгляду слідчими суддями клопотань про надання дозволу на проведення обшуку присвячено низку норм в КПК України, зокрема ст. ст. 233, 234, 235, 236, а також інші, які визначають територіальну підсудність розгляду таких клопотань (ст. ст. 32, 34), вказують на те, яким повинно бути судове рішення (ст. ст. 370, 372) тощо.

Зокрема, обшук за КПК тепер відноситься до слідчих дій, а вилучення речей і документів тепер може проводитися як у рамках слідчих дій, в тому числі і обшуку, так і в ході так званих «заходів забезпечення кримінального провадження» (тимчасовий доступ до речей і документів, тимчасове вилучення майна).

Як КПК України 1960 року, так і КПК 2012 року не містили і не містять визначення терміна «обшук».

Замість цього в КПК України 1960 року замість визначення містилася лише формулювання «обшук проводиться в тих випадках, коли є достатні підстави вважати, що зняття злочину, речі й цінності, здобуті злочинним шляхом, а також інші предмети і документи, що мають значення для встановлення істини у справі або забезпечення цивільного позову, знаходяться в певному приміщенні або місці чи у будь-якої особи» (ст. 177).

У КПК 2012 законодавець теж не сформулював поняття обшуку при визначенні основних термінів (ст. 3), а тільки лише вказав, що «обшук проводиться з метою виявлення і фіксації відомостей про обставини вчинення кримінального правопорушення, відшукування знять кримінального правопорушення або майна, добутого в результаті його вчинення, а також встановлення місцезнаходження розшукуваних осіб» (ст. 234).

Автори коментованого КПК України дають наступне визначення: обшук - це слідча дія, що являє собою процесуальне примусове обстеження приміщень, місцевості, окремих осіб з метою виявлення та фіксації відомостей про обставини вчинення кримінального правопорушення, зняття кримінального правопорушення або майна, яке було здобуте в результаті його вчинення, а також встановлення місцезнаходження розшукуваних осіб [1].

Аналізуючи ч. 4 ст. 236 КПК України, вважаємо необхідним зазначити, що законодавець наразі передбачає можливість проведення обшуку за відсутності осіб у житлі чи іншому володінні особи. У такому разі копія ухвали повинна бути залишена на видному місці у житлі чи іншому володінні особи. Аналіз цієї процесуальної норми викликає запитання. Якщо копія документа, крім ухвали слідчого судді, що є юридичною підставою для проведення обшуку житла чи іншого володіння особи, все ж таки повинна залишатися на видному місці, то щодо копії протоколу обшуку це питання взагалі не знайшло свого висвітлення ні у статті 236 КПК України, у якій регламентується процесуальний порядок проведення обшуку, ні у загальній нормі статті 104

цього Кодексу, де вказується про таку форму фіксування кримінального провадження, як протокол [2, с. 116].

Підсумовуючи вищевикладене, можна зазначити, що інститут обшуку у новому кримінальному процесуальному законодавстві в цілому, зазнав позитивних змін, які визначають гарантії реального дотримання прав громадян, у тому числі на невтручання у їхнє приватне життя. А питання, що виникають у практичній діяльності щодо застосування даної слідчої (розшукової) дії мають в подальшому досліджуватися і удосконалюватися.

Список використаних джерел:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар : у 2 т. Т. 2 / Є. М. Блажівський, Ю. М. Грошевний, Ю. М. Дьомін та ін. ; за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Пшонки, А. В. Портнова. - Х.: Право, 2012. - 664 с.

2. Галаган В. І., Удовенко Ж. В. Забезпечення засади невтручання у приватне життя при проведенні обшуку житла чи іншого володіння особи. Наукові записки. Том 155. Юридичні науки. - 2014. - С. 115-118.

Актуальність розробки концепції та алгоритму взаємодії органів досудового розслідування з оперативними підрозділами ОВС під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій

Дуброва Р.В., ад'юнкт кафедри оперативно-розшукової діяльності НАВС
Науковий керівник: доктор юридичних наук, професор *Никифорчук Д.Й.*

З прийняттям нового Кримінального процесуального кодексу України проблема удосконалення взаємодії між органами досудового розслідування та оперативними підрозділами ОВС України набуває ще більшої актуальності, адже пов'язані з нею питання вимагають нового вирішення. Будь-яка діяльність, що виконується групою осіб або колективом, потребує вирішення питань про належну організацію процесу взаємодії між членами групи або колективу.

Проблеми, що виникають під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій, є нагальними, та стоять перед правоохоронними органами нашої держави і потребують їх вирішення. Ефективність боротьби зі злочинністю значною мірою залежить від згуртованості співробітників правоохоронних органів та зближення різних напрямів їх функціонування. У першу чергу, це стосується оперативних підрозділи ОВС та органів досудового розслідування. Адже проблеми взаємодії оперативно-розшукових та слідчих підрозділів є однією з причин недостатнього виявлення, розкриття та розслідування злочинів.

Питанням щодо поняття, форм і принципів взаємодії слідчих та оперативних підрозділів займалися К.В. Антонов, Р. С. Белкін, Б. А. Вікторов, О.Ф. Долженков, В.П. Дробот, В.В. Іванов, І.П. Козаченко, В.П. Корж, А.Г. Лекарь, Є.В. Лизогубенко, Є.Д. Лук'янчиков, Д.Й. Никифорчук, М.А. Погорецький та інші вчені.

Однак, у роботах зазначених науковців питання взаємодії органів досудового розслідування з оперативними підрозділами ОВС розглядалися фрагментарно або із загальних позицій. Висловлювання авторів з приводу взаємодії орган досудового розслідування з оперативними підрозділами ОВС подекуди мають суперечливий характер. Аналітичний огляд опублікованих точок зору, законодавства, а також практичної діяльності органів досудового розслідування та оперативних підрозділів органів внутрішніх справ дозволяє відзначити відсутність в теорії комплексного концептуального дослідження зазначеної проблеми. Крім того, існує багато проблемних питань, пов'язаних із